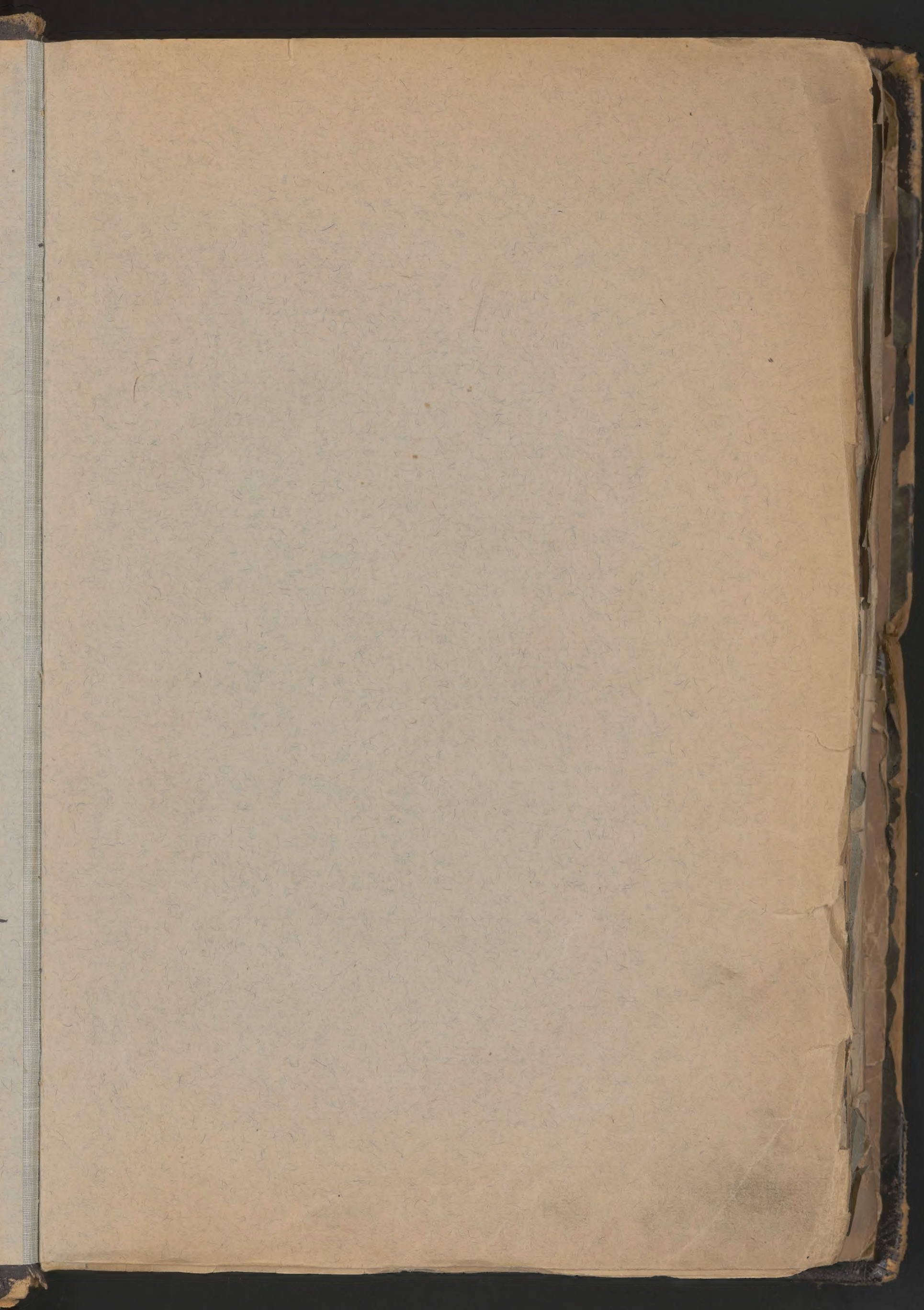
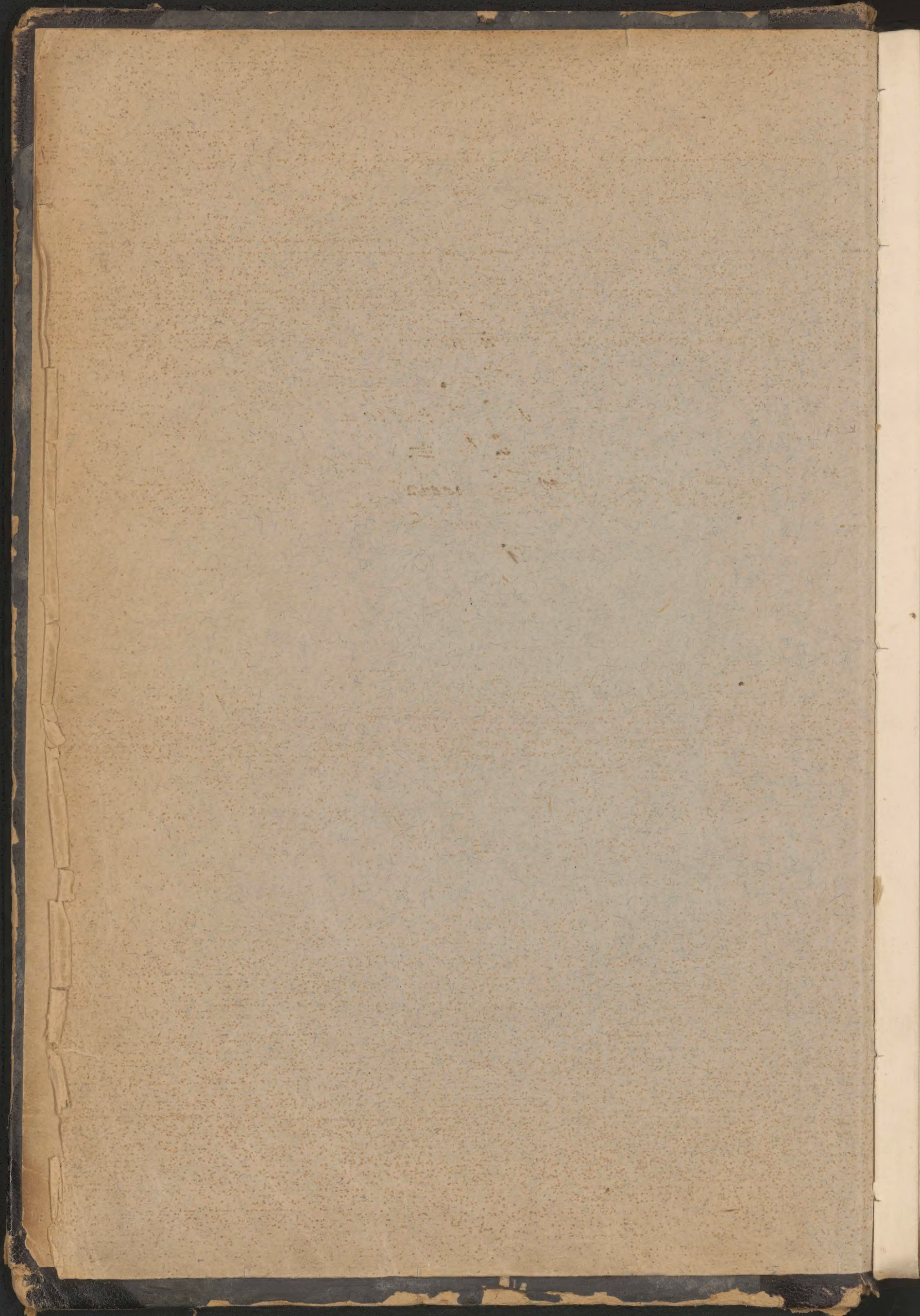

15027
III 2 P

01123

66. Hark 4. 12

15027. III.

Sejm czteroletni
Mowy ustawy i pisma
zawarte w T. II. 1790-1791.

2. 1790.

- 1.) Albertrandi J. Uwagi nad wolnością dru-
kowania 1. s. d.
- 2.) Chomiński Jan 2. 21/X.
- 3.) Co na tym Sejmie konieczne ustanowić protreba 3. s. d.
- 4.) Sekiert Jan.: List do Małachowskiego, marzarka 4. 3/X
- 5.) Glawe Karol.: Projekt banku narodowego 5. 8/XII.
- 6.) Kaspary Jan.: 6. 7/XI, ~~ca~~
- 7.) Kosiński Tadeusz 7. 16/XIII.
- 8.) Krasinski Adam 8. 18/X.
- 9.) Leszczyński 9. 10/XI. 1790.
- 10.) Lipiński Józef 10. 12/XI.
- 11.) Małachowski Stan. 11. 20/X. 12. 24/X. 13. 16/XI.
- 12.) Moszyński Franc. 14. s. d.
- 13.) Ostrzeżenie o fałszywym doniesieniu pod hasłem
Kosciuszki Starosty Wielonickiego. 15. 23/III.
- 14.) Piniński Wojciech: Projekt względem Starosty. 16. s. d.
- 15.) Plenipotenci miast polskich. 17. s. d.
- 16.) Projekt o miejscu dla sejmów 18. s. d.
- 17.) " : Urządzenie fabryk 19. s. d.
- 18.) Prośba miasta Lublina 20. s. d.
- 19.) Prośba od officialistów skarbu koron. 21. s. d.
- 20.) " miast koron. i H. Ks. Lit. 22. s. d.
- 21.) Rozrządzenie szypki zbożowej w Koronie i H. Ks. P. 23. s. d.
- 22.) Przewuski Seweryn: Protestacja przeciw Łukc. Tronu. 24. 25/X.
- 23.) Przewuski Józef: Manifest przeciw Łukc. Tronu 25. 11/X.
- 24.) Skarbiński Francisz. Sharga. 26. 25/XI.
- 25.) Sokotowski Serafin 27. 10/XI.
- 26.) Sołtyk Stanisław: 28. 3/X.

- 27.) Stodnicki Franc. 29. 22/X.
 28.) Stanisław August 30. 14/X. 30a 15/III.
 29.) Suplika miasta Kowala 31. 30/V.
 30.) Świętosławski Wojciech 32. 15/VII.; 33 10/VIII.
 31.) Taszycki Gabryel 34. 16/XI.
 32.) Trzebiński: Projekt względem starosty 35. s. d.
 33.) Uniwersał Skonf. Stanów 36. s. d.
 34.) Ukazanie na wojewodę Łubę 37. s. d.
 35.) Halecenie Komisji Skarbu Koron. 38. 25/XII.

R. 1791

- 36.) Brexa Stanisł.: 39. 4/I.
 37.) Chotoniowski Ksawery: Reforma rybołów 40. s. d.
 38.) Czacki Michał 41. 4/XI.
 39.) Czarnotórski Adam 42. 28/X.
 40.) Głós obywatela do Stanów 43. s. d.
 41.) Gorkeniński August: 44. 14/II.; 45. 13/IV.
 42.) Fleysing Henryk. K. 46. 12/II.
 43.) Karp M. F. 47. 24/I.
 44.) Ledochowski Ant. 48. 14/II.
 45.) Lekseniński Marcin 49. 14/IV.
 46.) Matuszewski Stan. ~~50~~ Uniwersał 50. 2/V.
 47.) Matuszewicz Tad. 51. 5/V. ~~52~~
 48.) Męciszewski Flawjan 52. 12/VIII.
 49.) Pomiatowski Michał 53. 28/X. 54. 7/XII. 55. 5/XII [edem. col.]
 50.) Prawo pod tyt: Miasta nowe krol. wolne 56. 18/IV.
 51.) Rozgraniczenie dóbr w Provinc. Koron. 57. 5/XII.
 52.) Skorkowski Albin. Karim. 58. 9/IV.
 53.) Sołtyk Stanisław 59. 24/X.
 54.) Urządzenie wiezyste królew. exzern. 60. s. d.
 " " " " " 61. 19/XII.
 55.) Trębiński Ant.: Projekt: Miasta nowe krol. 62 s. d.
 " " " " " 63. s. d.

- 56.) Trębicki Ant. Projekt Miasta nadre Krol. 64. s. d. [odm. ed.]
- 57.) Uwiadomienie o corocznem deficit skarbu Koron. ^{65.} 28/1.
- 58.) Hycicki Jan 66. 6/viii.
- 59.) Wolff de Ludinghan Jerry 67. 18/ii.
- 60.) Hajaczek 68. 1/ii.
- 61.) Łatuski 69. s. d.
- ✓ 62.) Hasady do projektu o miastach 70. 14/iv.
- 63.) Lboński Jan. 71. 6/iv.; 72. 14/iv.

18. [illegible]
19. [illegible]
20. [illegible]
21. [illegible]
22. [illegible]
23. [illegible]
24. [illegible]
25. [illegible]
26. [illegible]
27. [illegible]
28. [illegible]
29. [illegible]
30. [illegible]
31. [illegible]
32. [illegible]
33. [illegible]
34. [illegible]
35. [illegible]
36. [illegible]
37. [illegible]
38. [illegible]
39. [illegible]
40. [illegible]
41. [illegible]
42. [illegible]
43. [illegible]
44. [illegible]
45. [illegible]
46. [illegible]
47. [illegible]
48. [illegible]
49. [illegible]
50. [illegible]
51. [illegible]
52. [illegible]
53. [illegible]
54. [illegible]
55. [illegible]
56. [illegible]
57. [illegible]
58. [illegible]
59. [illegible]
60. [illegible]
61. [illegible]
62. [illegible]
63. [illegible]
64. [illegible]
65. [illegible]
66. [illegible]
67. [illegible]
68. [illegible]
69. [illegible]
70. [illegible]
71. [illegible]
72. [illegible]
73. [illegible]
74. [illegible]
75. [illegible]
76. [illegible]
77. [illegible]
78. [illegible]
79. [illegible]
80. [illegible]
81. [illegible]
82. [illegible]
83. [illegible]
84. [illegible]
85. [illegible]
86. [illegible]
87. [illegible]
88. [illegible]
89. [illegible]
90. [illegible]
91. [illegible]
92. [illegible]
93. [illegible]
94. [illegible]
95. [illegible]
96. [illegible]
97. [illegible]
98. [illegible]
99. [illegible]
100. [illegible]

G Ł O S

JASNIE WIELMOZNEGO JEGOMOSCI PANA
JANA NEPOMUCENA
ZBOJNSKIEGO

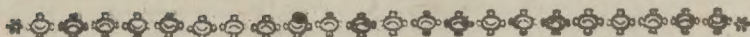
STAROSTY MSZANSKIEGO
KAWALERA ORDERU ŚWIĘTEGO STANISŁAWA
POŚŁA ZIEMI DOBRZYŃSKIEJ,
DEPUTOWANEGO DO MIAST,

TRZYMAJĄCEGO PIÓRO W DEPUTACYI IN ORDINE RELACYI

Dnia 6. Miesiąca Kwietnia Roku 1791.

W STANACH SEYMUJĄCYCH

M I A N Y.

NAYIASNIEJSZY KROLU PANIE MOY MIŁOSCIWY!
PRZESWIETNE RZPLTEY SKONFEDEROWANE STANY!

Gdyby każdy z nas, szedł tylko nie podług wyobrażenia prze-
sądu, ale podług czucia ludzkości, iużby i obowiązki
Obywatelstwa, i obowiązki Urzędu stosował do powszechnego
przeświadczenia.

Wszystkie dni Seymowania Naszego, łożone były na od-
danie Praw użytecznych Rzpltey, wszystkie zamiary Wasze gor-
liwi Prawodawcy dążyły do tego: iakby dając zewnętrzne zna-
czenie, nieszczęściami poniżoney Oyczyźnie, uczynić ją we-
wnętrznie rządną, bezpieczną i spokojną. Macie Nayaśnieysze
Stany, przed Oczami Waszemi Projekt do Deliberacyi wycho-
dzący Muncypalny, Macie go podany niepodług kłoności ie-
dney Osoby, ale z połączonych zdań Deputacyą od Was wy-
znaczoną składających, nie na zdeptanie Praw Oyczystych, Praw
Stanu Waszego, ale z woli Prawodawczey, i z powinności, dopeł-
nienia sprawiedliwości proszącym, Macie go podany z opinii, któ-
rą zgłębienie Praw przełożonych doradzało, a t_{ro} kliwość o
Dobro powszechne wystawiały.

Kogo albowiem Rzpłta powołanie do urzędu, pełnić go jest obowiązany, a tam gdzie Prawo w postępowaniu ma przepisane, nieponiża ustaw, gdy z Praw złożonych sobie przekonywa, i też Prawa przed oney władzy Prawodawczey wystawia,

Jakom w pierwszym Głosie moim, dając Projekt in Ordynie Deliberacyi mówił, również i dziś powtarzam, że w czasach tych, kiedy Rzpłta słabić zaczęła, kiedy Polska przychodziła przez stopnie do upodlenia, kiedy bogactwa, Sarby Publiczne niszczały kiedy cały Kray niknął w mocy, siłę, i powadze, kiedy Prawa przestały mieć ową exekucyą, kiedy szczęście sława i kwitniący Stan Polski blask swój tracił, przestały i Miasta Nasze bydz znaczącemi, a szerząca się niemoc Kraiu, zagrzebata razem z upodleniem Jego wolności, i znaczenie Obywateli Mieyskich. Nie są to żądania nowych Swobod od Miast Nam podane, nie są przełożenia Ich zasądzone albo na żadnych, albo na słabych fundanemtach, nie pochodząca z przesądu, są i owšem skutkiem dawnego znaczenia, dawnego bytu, wystawiają przyzłą Moc Narodu, okazują interes ogólny Rzpłtey, zaręczają trwałość Praw Walszych, w spartych na powszechney sprawiedliwości.

Co zaiste Miasta Polskie i Litt: usprawiedliwiły w Deputacyi, co Publiczności drukami ogłosiły, to wszystko zajmuie Protokół teyże Deputacyi, przezemnie, iako pióro trzymającego sporządzony, który co Dzieło osobnym składam do Łaski Seymowej. Rozpocząwszy Deputacya Swe Sessye o przyzwoitości stawiających od Miast przekonana przez Plenipotencyą pod dniem 29. Grudnia na Ratuszu Miasta Sarey Warszawy uczynioną w R. 1790. a w Deputacyi złożoną, do wysłuchania tłumaczeń Plenipotentów w Imieniu Miast czyniących przystąpiła. A w Sessyach 13. nietylko Prawa zgłębić, opinią ułożyć, światłego i pełnego poważania Ministra, JW. Podkanclerzego Litt: podającego myśli swe do uszczęśliwienia Miast na Projekt Opinii swey przełoży, starała się, który wygotowany Deputacyi z Mężów z światła, z cnoty i gorliwości o dobro Ojczyzny znanych, złożony, stośownie do przepisu Prawa na końcu komunikowała, a rozpoczynając początkowe Dzieło swe do wysłuchania tłumaczeń Miast przystąpiła.

Złożyli nayprzod Plenipotenci żądania swe, pod napisem Zbior Praw, Dowodów i uwag z treści tychże wynikających, dla objaśnienia Stonowi Mieyskiemu, ex Juribus Municipali-bus służących, które Summariusz na części, albo Kategorii siedm rozłożony, tudzież wywod Praw Miast Polskich do władzy Prawodawczey, i Sądowniczey w Osobnym zbiorze podany, z tych Summariuszów Części pierwszey tłumaczono, iż nadania Prawa Lokacyi Miast Polskich, ieden powód, ieden Cel, i iedne przepisy w sobie zawiera.

Ze zasada tych Miast początkowa jest na iednym Prawie Niemieckim Teutońskie zwanym, które dziś różnie, Magdebur-skim Szredzkim, Lubeckim, Chełmińskim w Przywilejach widzieć

się daie. Ile zatym Przywileie Cesarzów w założeniu Miasta Magdeburga Mieszczanom nadały Prawa, a te innym Niemieckim Miastom służyły; tyle i też same Prawa Miastom Polskim, przez nadanie i w prowadzenie tegoż Prawa Niemieckiego Magdeburkiego należyć ma.

Prawo to z Magdeburga Kazimierz W. Krol Polski w Roku 1356. do Krakowa wprowadził, i one Miastom Polskim nadał, niemniej w owym czasie nawet po Wsiach zachowane mieć chciał.

To więc Prawo Obywatelom Mieyskim wolności osobistej, i własności gruntowej i ruchomej tudzież formy rządu stało się udziałem, to Miastom wybor wolny zwierzchności Rządowej i Sądowej Mieyskiej, moc czynienia ustaw, którym społeczność Mieyska ulegać winna, utrzymania porządków w Mieście, z składek od szczeólnych Mieszczan nadało, i to w swej Oryginalnej mocy nienadwężone, i in Exekucyi tylko podległego. A gdy przez takowe nadania Praw Obywateli Mieyscy czynią stan osobny, a początkowa Stanu Rycerskiego Instytucya w terazniejszy rzeczny składzie znacznie zmieniona, przeto tego Stanu Rycerskiego, z Stanem Mieyskim przez Ogniwa iednostajnego Rządu, spoienia urządzeniem władzy Sądu i zaszczytów Mieyskich wykazywano potrzebę, Stan Mieyski co do władzy Prawodawczej i wykonywającej, stosownie do Formy Rządu, dla radzenia o potrzebach ogulności Stanu dotyczących należy, to z Księgi Prawa Magdeburkiego w Statut Oryginalny Alexandra wciągniony *Karty 233.* dowodzone.

Ze tę władzę Prawodawczą posiadał, to Statutum Kazimierza W. Roku 1356. *V. 1 fol: 144. ad fol: 149.* i utwierdzeniem Statutu Łaskiego Roku 1505. *V. 1 fol: 553.* i innemi wspierano Prawami, a za Zygmunta I. kiedy Stan Rycerski upraszał na Sejmie w Krakowie o zniesienie składow Miastom, Król nie bez Stanu Mieyskiego stanowić niechciał, iako czytamy *Fol: 1. fol: 567. w słowach, Quia Contra Jus jurandum Nostrum nullius Literas & Privilegia frangere & mutare possumus & nolemus, nisi fortasse illos ad id accedat Consensus.* Niebędę wyliczał wszystkich Diplomatów Elekcyi Królów, Traktatów z obcemi Narody zawieranych, na które, że Miasta Krakow, Sandomierz, Poznań, Kalisz, Warszawa, Brześć Kujawski, Inowrocław, Lwów, Sęcz, Schowa. Międzyrzecz, Wielkopolski, Stawiszyn, Wieluń, Rypin, Radziejow, Dobrzyń Bygdoszcz, Inowódz, Lipno, Sieradz, Piotrków, Radomsk. Łęczycza, Lublin, Pyzdry Biecz, Wiślica, Bochnia, Wieliczka, Olkusz, Lelów, Kościan, Szroda, Płock, pisali się okazywali, bo te Praw Mieyskich wywody, Publiczności ogłoszone obeymują, lecz z ogulu Praw, iako Stan Mieyski do czynności ważnych w Narodzie był używany, pokazuje się, że do Obrad należał, że wysyłał Reprezentantów na ziazdy, że wpływał do Prawodawstwa. Ta zaś Reprezentantacya najdawniejsza widzieć się daie

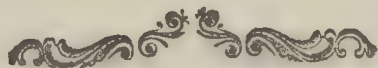
z Statutu Alexandra Roku 1505. w Voluminach Praw Narodu wyraźnie dowodzącego w słowach.

Itaq, in hac Convocatione generali, ad quam de universis Regni & Dominiorum Nostrorum Terris Praelati, Barones, et Terrarum ac Civitatum Nuntii iussu nostro venerant, & universum Corpus Regni & Reipublicae representabant: mowi ten Statut niżej: Nos cum Consensu Praelatorum Baronum Terrarum & Civitatum Nuntiorum &c.

W Xięstwie Mazowieckim, choć pod udziałnym Xięząt Mazowieckich Panowaniem, pryncypalne Miasta Płock mianowicie, Warszawa zostające, do czasu Inkorporacyi w Roku 1527. oznaczały, iednak Stan istotny i wzywane były do Traktatów z Krzyżakami zawieranych, iako widzieć *Pol: 1. fol: 129.* w Brześciu Roku 1456. Pruskie Miasta lubo już odpadłe od Rzepltey, zawsze należały do Seymów i Zjazdów Prowincjonalnych na mocy Inkorporacyi Praw i Uchwał Seymowych. Miasto Kraków od Roku 1578. za Zygmunta miał Posłów i Mieysca na Seymach i Seymikach, które Roku 1549, Zygmunt August, R. 1633. Władysław IV. Prawa potwierdził.

Wielcy Xiążęta Litewscy, zaczawszy od Władysława Jagieły aż do ostatniego linii Jagiellońskiej potómka Zygmunta Augusta, którego Epoka na Seymie Lubelskim Roku 1569. koniec swóy wzięła. Jako dziedziczni i iednowładni Panowie moc Prawodawczą i wykonawczą w sobie mający, porozumiawszy Prawa Polskie na wzor Rządu Municypalnego z Prawa Teutońskiego wynikającego w Koronie, równemi wolnościami i Prawami Miasta W. X. Litewskiego obdarzyli, z Dyplomatu Kazimierza W. X. Litt: przed Rokiem 1441. widzieć można, iak Miasta Litt: z Praw Teutońskich Stan municypalny uformowały.

Doczytać się można z Przywileiów Starożytnych szczególnych Miast, że w iednym znaczeniu zostały nadane Prawa Teutońskie, a Przywilej Roku 1564. w Bielsku Podlaskim ekstraktem z Metryki Litt: wyięty, dnia pierwszego Mieściąca Lipca na Seymie W. X. Litt: przez Zygmunta Augusta Króla wszytkim Stanom W. X. Litt: nadany, Statut tegoż W. X. Litt: stwierdzający, wszystkie Miasta Litewskie Prawem Teutońskim załączyci i na wzor Miasta stołecznego Wilna rządzić się dozwolił, równych przytym Prerogatyw udzielił, Przywilej zaś tego Króla ieszcze przed Unią w Roku 1568. na Seymie w Grodnie dany, Miastu Wilnu, Magistratowe Osoby wyraźnie z Stanem Szlacheckim porównywa i Posłów na Seymy temuż Miastu wysyłać Pozwala, z Mocy zaiste tych Praw W. X. Litt: Miastóm służących, naydowali się Posłowie, Wilna, Brańska, Bielska, w Roku 1569. na Seymie Lubelskim, a zaś Przywileie Unionis w Roku 1569. wszystkim Miastóm Litt: równie Inkorporuie Woiewodztw Kijowskiego, Wołyńskiego, Bracławskiego, Podlaskiego, w tymże Roku 1569. nastąpione Miastóm w tych że Woiewodztwach będącym wszystkie Prawa potwierdziły

ły, a z Miastami Koronnemi podobnie iak Szlachtę z Szlachtą Prowincyi Koronnych w Prerogatywach porównały.

Władza w prawdzie Prawodawcza z Prawa Teutońskiego służy Miastom, i początek bierze, a Przywileie Lokacyjne zostawiły ich pod Dobrodziejstwem rzeczzonego Prawa, mających Jus ad rem, Przywileie szczególne probują Jus Possessorium in re.

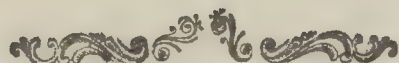
Okazując Miastu wpływanie swe przy wyborze Królów, przy zapewnieniu i gwarantowaniu Traktatów, a do źródła Prawa Teutońskiego moc użycia władzy swej zwracając, ieden Rząd, wolność, zaszczyty, tak dla Miast Koronnych, iako też i Litt: wypływający okazały.

Nayiaśniejsze Stany, przechodźcie uwagę, że co niechęcią Stanów przeciw sobie w Danii, co niechęcią połączenia się do różnych ciężarów w Szwecyi, przyprawiło o Despotyzm tamte Narody, to rozszerzające wolności Prawa, niech umocni, to połączonego Interesu, to silniejszego związku w Narodzie naszym Ogniwo obiecywać może trwałość Rzeczypospolitey.

Zastanawiając się nad Historią Nrodu Polkiego, na dowody w Rewolucyach 1564. i 1569. każdy się przekona, iaka była ludność Miast Polskich, a Prawami godnymi wieku dzisiejszego, iak też Miasta wzrost pozyskać zdołają; patrzmy na kilkadziesiąt Miast wolnych Rzeszy Niemieckiey, któż nie widzi, iak razem Prerogatywy wyrówniwające Prerogatywie Stanu Szlacheckiego, pomagają w Anglii do kwitnącego Stanu Miast, i iak obfite ich staraniem wpływają na Kray Bogactwa. Przekonywali Plenipotenci Miast, że potrzeba stosowania ciągłego ustaw Municypalnych do ogólney Rządu Narodowego formy, wymaga przypuszczenia Obywateli Miejskich do Prawo-
dactwa, skład bowiem władzy utrzymującej Interesu ogółu, formując się z Osob każdej Klasy, do ogółu należney, stosować się będzie do interesów i potrzeb swej Klasy.

W Części zaś drugiej z zaszczytów Praw Municypalnych, i Przywilejów Miast, ustanowiono środek i sposoby do przywrócenia Stanowi Miejskiemu wpływu do władzy Prawodawczej i wykonywaczey, ułatwiano wątpliwości wyboru Osob, oraz w iakich materyach Stan Miejski, do stanowienia Praw ma należeć, i czy z zdaniem dzielnym, czy tylko Radą mogłby wpływać. Deputacya opinią Stanóm Nayiaśniejszym dając, rozdzieliła na Klasy Miasta, aby przyzwoita Emulacya zaszczytów pomnażała Stan kwitnący Miast w ogólności.

W Części trzeciej o potrzebie obwarowania wyraźną ustawą, *Neminem Captivabimus, nisi Jure victum*, dla wszystkich Obywateli Miejskich, ten Warunek, iako tarczę wolności Obywatelskiej, przeciw przemocy Osob, przeciw gwałtowi władzy sądowej, która, albo bez przyczyn, albo bez zachowania Prawideł Prawem opisanym, ludzi więzić dopuszcza. Ogólną ustawą Prawa zabezpieczenia Osoby Mieszczan, nietylko z opisu Prawa Muni-

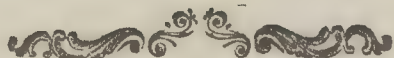
cypalnego, ale z Praw Koronnych i Statutu W. X. Litewskiego przekładano.

Prawo bowiem Traktatowe Roku 1768. w ostrzerzeniu bezpieczeństwa z Osob samey Szlachty, *indirecte* onego Osobom Mieyskim odmawiając, utworzyć miało różne uprzedzenia, i różnych wypadków na Obywatelach Mieyskich dać miało przyczynę, zatym potrzebę wyraźnego dla tychże Obywateli Mieyskich wolności Osobistej ostrzeżenia, a ztąd skutki dla Kraiu pomyślnie dowodzono. Tłumaczyli się Plenipotenci, że Obywatele wszyscy są Dziedzicami Ziemi lokalney, z Przywilejów od Xiążąt i Królów sobie nadaney, że dziedzicząc Ziemie, i na niey fundując Domy, są abywatelami osiadłemi, z Statutu Ludwika, Władysława Jagiełły i następnych Królów utrzymywali. Prawo Teutońskie, które jest Prawem najpierwszym, ogólnym dla Miast Polskich Statutem potwierdzone, bezpieczeństwo Osob zawarowało. Statut W. X. Litt: w Rozdziale I. Artykule II. wyraźnie to bezpieczeństwo dla Obywateli Mieyskich opiewa.

W Części czwartey mowiono, że Stan Mieyski, mając Prawem przeznaczoną zdatność wpływać do władzy Prawodawczej, ma przyzwoitość używania władzy wykonywającej Prawo Roku 1356. od Kazimierza W. pod nadanie Prawa Magdeburckiego Miastom Polskim w Sądzie Naywyższym Appellatorii dla Spraw od Sądów Muncypalnych, z odwołania przed Króla przypadłych, Kommissarzom z 6. Miast z porządku Radnych Mieyskich wybranym dało Mieysce.

Pod Rokiem 1578. ustanowiony Trybunał główny dla Ziemian i Assefforya dla Osob w Mieście Osiadłości mających, lub Possefsyą zajętych, sprawił oddział Stanu Szlacheckiego od Mieyskiego, w czasie zaś teraźniejszy, gdy procz tych szczególnych Naywyższych Sądów, nastaly inne, toiest Kommissya Skarbowa i Cywilno Woyzkowa, w których Interessa równie Miast, iako i Szlachty odbywają się, więc dla ułatwienia onych, podług potrzeby rządu, dla stołowności władz, ile być może Związku z Interessami Miast, Miasta i do tych nowo ustanowionych Kommissyi należyc powinny, A czyniąc rozkład swych żądań, nayprzod w Kommissyi Cywilno Woyzkowej przyłączenia Osob Stanu mieyskiego potrzebę wystawiano.

Ze Kommissya ta dla utrzymania porządku, i Rządu w Kraiach Rzpltey postanowienia, gdy w niey ma być otwarte pole zasług Cywilnych, gdy przed temiż Kommissyami Magistraty czynić mają Raporta o Woytku Konfysliującym, Jego płacy i kwaterowaniu, wygodzie, sposobach zapobieżenia Dezercyi, Osobach od służby Woyzkowej wolnych, gdy te Kommissye mają miary i wagi ustanowić, Magazyny utrzymać, spory pomiędzy Woytkowemi a Obywatelami ułatwić; ludność spisać, opiekę i dozor nad handlem i Rękodzielami, a właśnie Artykuł każdy z Prawa, Kommissyą Cywilno-Woyzkową stanowiącego, okazuje istotną

istotną potrzebę związku Kommissyi Porządkowych z Miastami i Osobami Stanu Mieyskiego, więc dla zastrzeżenia się Obyczajnie wspólną pracą, skutkowania zamiarem ogulney Policyi, dostatecznego, dzielnego, przyzwoitego i słusznego tej władzy sprawowania, niechęci i kolidzow uprzątnienia, spokojności zachowania: prędszego rozrządzeń uszczuplenia, aby Osoby Stanu Mieyskiego do Kommissyów porządkowych przyłączonemi były, dla porozumienia się Kommissarzy z stołowności władzy Kommissyi Porządkowej i Miast okazywano.

Co do Sądów J. K. Mci Afsefsorskich, do Roku 1646 w Sądzie Kommissarskim z 6. Miast złożonym, a przez Kazimierza W. postanowionym, Sprawy Obywateli Mieyskich przez Appellacyą wyprowadzone, w Krakowie odsądzały się, których dawniej Appellacya szła do Magdeburga, za przeniesieniem Stolicy Królewskiej z Krakowa do Warszawy, pod panowaniem Zygmunta III. zwrocily się Interesa Miast Królewskich do mieysca, w którym Król mieszkać zaczął. Miasta Infantskie i Pruskie, do Sądu Królewskiego przez Kanclerzow sprawowanego, a za nimi inne udały się, pomnażać się zaczęła Juryzdykcyja Sądu J. K. Mci Afsefsorskiego, i od Sądu Kommissarskiego zwrocila Sprawy, Sąd ten Prowincjonalny nie jest żadnym Prawem zniesiony, ale zwładzy Królów został do Sądów Afsefsorskich przeniesiony, trwał do Roku 1646. Sądząc w Imieniu Króla. To zwrocenie Spraw, zrodziło spory. Ordynacya za Panowania Jana III. pod Rokiem 1683. przez Wielopolskiego Kanclerza Wiel. Koronnego przepisała Regestra Sądu J. K. Mci Afsefsorskiego, między którymi i Regestr Magdeburcki umieszczony, ta Ordynacya na Seymie Roku 1683. w Prawo obrocona, a że nie tylko z Prawa Roku 1356. Naywyższy Sąd Mieyski stanowiącego, ale i z natury Spraw, które się tam Sądzą, mają przyzwoitość Obywatele Mieyscy mieć Osoby od siebie wybrane do składu teyże Juryzdykcyi, w której nayszczegulniej Materye Obywateli Mieyskich interesujące, a onym naydokładniej wiadome odbywają się, gdy bez wiadomości onych, ani Sąd dokładnie działającym, ani Rząd Ekonomiczny, prowadzonym bydz niezdolny i niemożny, więc aby do tego Sądu Afsefsorowie urodzenia Mieyskiego, Interesa Mieyskie i sobie właściwe znający przydanemi byli, przekładano, ile że do końca ostatniego Panowania, zasiadali Ciż Obywatele Mieyscy w Sądach J. K. Mci Afsefsorskich.

Naostatek, co do Komissyi Skarbu Rzpltey, że Skarb Rzeczpospolitey dawniej przez same Urzędy Podskarbiach był zarządzony, i władzy Sądowej Podskarbiowie niemieli, tylko Ekonomiczną, a dopiero w Roku 1764. pod władzą Kommissyi nim zarządzającej przeszedł, do tey Juryzdykcyi, ile dawniej niebyły, że Starożytnych Praw Miast mieć niemoga, Plenipotenci tychże Miast tłumaczyli się, a te ile Naywyższy nad Miastami i onych Mieszkańcami zwierzchności wykonywający tey

Magistraturze służy, tyle do niej Osoby Stanu Mieyskiego mają przyzwoitości, a kiedy wszystkie tey Juryzdykcyi cele czy w Ekonomice, bądź Sądownictwie, Stan Mieyski dotykaia, więc w składzie oney wspólnym staraniem, Osoby urodzenia Mieyskiego zatrudniać się powinny. Y tak Ekonomia wyborem podatków z Miast i Dobr Mieyskich, Czopowym, Podymnym, i uprzątnieniem handlu, strzerzeniem Kupca od Depaktacyi po drogach, dozorem sflawności zatrudnia się, więc Obywatele znaiący się dostatku mieysc, w których żyia, a cały swoy przemysł, dowcip i zdolność, poświęcaiać handlowi, Ci, którzy przez ustawiczne korespondencye względem Kursów pieniężnych, ceny Towarów zagranicznych, i o wszystkich związkach, i obrotach handlu, zawżę sływie wiadomości zasiągnąć mogą, wpływać do składu Kommissyi Skarbu Rzpltey powinni. Władza Sądowa Kommissyi Skarbowey, rozśadza Sprawy wexlowe i Regestrów Kupieckich, o niedotrzymanie Kontraktów handlownych, o Depaktacya na drogach i Cłach, nieplacenie podatków, te Sprawy Naywięcey Interesuia Obywateli Mieyskich, a w Sądach Muncypalnych podobne Spraw gatunki zaspokaianemi bywiaia, przeto te Sprawy, iako w gatunkach naylepiey Obywatelom Mieyskim znane, aby przez Kommissarzy Ich Stanu wraz z Kommissarzami Stanu Szlacheckiego Sądzonemi były, przekładano.

W Części piątey potrzebę uwolnienia Miast, od Juryzdykcyi Starostow wykazywali; że, Starostowie podciagaia pod swą Juryzdykcyą mimo Praw, na których Miasta załadziają się, Obywatele Mieyskich. Ze Juryzdykcyą Starostów, posredniczą, Konstytucyą 1768. Roku ustanowiona, Prawom Muncypalnym iest przeciwna, a nayczęściey Przez Subalternów nieumieiających Prawa Mieyskiego bywa Sprawowaną. Ze rachunki z dochodów Mieyskich sami Starostowie odbieraią, acz dawniey do tych Kommissarze wyznaczeni bywali. Ze Starostowie czynia dozór funduszów Mieyskich, który przez Magistraty Muncypalne, i zwierzchność Naywyższą, mógł by bydz Sprawowanym, że daniiny, Czyny przez ręce Starostow na rzecz Skarbu składane, przez Magistraty Muncypalne prosto do Skarbu oddawanemi bydz by powinny; która percepcya byłaby snadnieysza. Ze Starostowie do Elekcyi Urzędów Mieyskich wpływaiąc, rozpoznawaniem trudności, w obieraniu zdarzaiących się, przedłużenia na też Urzędy Elekcyi staią się przyczyną, acz Elekcyą Urzędników Przywilejami lokacyinemi iest opisana. Atak co do powinności Starostów w początkowey onych Instytucyi należała, okazywali; iak zaś dziś Starostów w wszelkie urzadzienia Miast wdawania się, uszkodzenia czyni niektórym Miastom, iak Miasta pod władzą Starostów uginaiąc się upadły, iak Juryzdykcyą Starostow gnuszości, lub z mieysca ucisku Mieszkańcom wyjścia iest częstokroć przyczyną, skarżyli się. Tych zażaleń na Juryzdykcyą Starostów podanych doczyta się każdy w zbiorze Praw Części piątey złożonych. Mowiąc o zażaleńiach na Juryzdykcyę Starostow, wyszczegulnić mi należy o
Mia

Miastach Litewskich Konstytucya Roku 1768, naznaczywszy Sąd dla Mieszczan Miast Koronnych w własnym Magistracie, naznaczyła Appellacyą do mieyscowych Starostów, Konstytucya Druga Roku 1776, względem Miast Litt: Skasowała Magdeburys, skasowała w tychże mnieyszych Miastach ich Przywileie, a z funduszów Mieyskich zrobiła szczypty dochod do Skarbu.

Jeżeli nieumiejętność zaśluzyla na odiecie *Jus gladii*, to glownieysze Miasta mogly byly zastapic z poprawiona forma sadownictwa, udzialem Magistratow Sadzenia Spraw Cywilnych, wlasnosci i Porzadku. Trzydzieści kilka tysiecy z Miast kilkadziesiat pokasowanych Magdeburyow wynosi Czynnz do Skarbu placony w Xięstwie Litt: jedynascie Miast zostawionycc przy Przywileiach wnosz 160,768. W Koronie Miasta wnosza pułtora podymnego, Ofiara 10. grosza i Czopowe, czynia Skarbowi Dwa Miliony czterekroć ośm tysiecy ośmdziesiat jeden Zł: groszy 24. co dowodza rachunki Skarbowe. Stanowia natym Seymie podatki, rzekliśmy, że Miasta Królewskie maa płacic Ofiare z włók i pułwłoczków 10. grosza, niemniej z Wsiow do Miast nalezacych. Slysany tu byl Glos szanownego Ministra JW. Dziekońskiego, Podskarbiego Nadwornego Litt: zastanawiajacy, Jzbe że Miasta, ktorym ochylone Magdeburys placa Czynnz Magdeburki, i sluznie mineliśmy te Miasta w oplacie 10. gro: ale wracajac Miasta Litt: do Praw lokalnych, do Prawa Magdeburkiego, Miastom sposob wzrostu, Skarbowi pozutki przywrocimy, w 200. milach Kraiu po nadgranicą Moskwy sytuowanego, w ogule Miast, Xięstwo Zmudzkie obeymujacych; utracily Miasta Prawo lokalne, a Miasta pograniczne Moskiewskie kordonowe, zyskaly na ludności przez wyniesienie się wielu Obywateli z maaatkami.

Odiac zaiste Rzadce, iest zostawic Dom spustoszeniem; skasowac Magistraty, iest pozbawic Miast Opieki, moznasz do upadku Miast, nieupatrzynac winy upadku w samym szkodliwym Prawie, Cudzoziemiec, Remieslnik, Artysta, mozesz chciec slac się niewolnikiem Miasta, w ktorym niemasz wladzy wewnetrzney; mozesz czuc slodycz Prawa, niepewny sprawiedliwosci; niemajac bezpiecienstwa wlasnosci; slucha on chętnie wyroku z Ust tego, ktorego jutro ma podchlebną nadzieie bydz Sędzią, idzie on nie z przymusu pod Sąd rónnego, bo wposadzie Stanu swego znajduie podchlebną nadzieie podobnego Urzedowania.

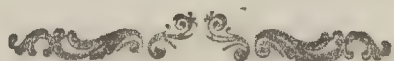
Deputacya, przetrzajaiac zażalenia Obywateli Mieyskich, przeklada Nayiasnieyszym Stanóm, że Poselsorowie Dobr Królewskich, ile dzis za Prawem Emfiteutycznym w wiekszey częsci nieprzysegli, nie moga być Sędziami poszredniczemi dla Miast. Ale Sąd poszredniczy zlozony z Osob Mieyskich i Stanu Szlachieckiego dla Korony; z tego powodu ulozyla, aby ul ganie

Osob Magistratowych Dekretóm w pierwszej Instancji zapadłym, i zwłoka sprawiedliwości w straży Stanu Szlacheckiego była pobudką do doskonalszey administracyi sprawiedliwości, żeby zaś Osoby dożywotnie niestały się Absolutnemi, naznaczenie Osob za restryktami J. K. Mci za pożyteczne Deputacya mniemała.

Miaśta zaś W. X. Litt: do Praw lokacyinych opinią swoją naczynając Sąd poszrednicy, zbliżyła.

Mowiąc o Juryzdykcyi, należy mi wspomnieć Nayiaśniej-
szym Stanóm o naturze Dochodów. Dobrami Rzpltey pod Imię-
niem Dobr Królewskich władali dawniey sami Królowie, a rzą-
dząc niemi z władzy naywyższej, Intraty do stołu Swego obraca-
li, udzielali ie czasem Miastom przez Przywileie, przeszły te
z czasem w własność Mieyską, *a in recognitionem Supremi Do-
minii*, z iednych Miast Czynsze, z innych Osipy lub Kapszyczyna,
czyli Czopowe ustanowione; władza Sądowa była przy Miastach
z Apellacyą do Sądów naywyższych w Imieniu J. K. Mci. Po pa-
nowaniu Zygmunta Augusta, udeterminowano *Corpus Economi-
cum*, iedne Miasta pozostały *ad Copus Economicum* Dobr stoło-
wych, z drugich *in Corpore* Starostw Czynsze należące powstały,
na użytek Starostów, te z czasem powiększone, i w lustracye weszli;
Zniechęciły Miasta i Starostów pomiędzy sobą, przekładali przeto
Obywatele Mieyscy, że ten Prowent mógł by prosto przez Miasto
być wnoszonym do Skarbu. Mowiąc o Starostach, należy objaśnić
Stany Nayiaś: o Woytośtwach, lokując Królowie i Xiążęta Mia-
śta, erygowali pospolicie Woytośtw po Miastach na mocy Prawa
Teutońskiego, i one funduszem opatrywali, stanowiąc Woytów w
Prawie uczonych, aby ci sprawy Kryminalne, uczynkowe i po-
rządku rozstrządzali. W początkach Woytośtw dawane były lu-
dziom Stanu Mieyskiego, bądź Szlacheckiego, w Prawie Nie-
mieckim biegłym, przez szczegulne Przywileia, tak iak Staro-
śtw Grodowe po Powiatach, późnieysze Konstytucye, i Przy-
wileie dawnieysze Królów, wiele takowych Woytośtw Miastom
incorporowały, z tey mocy Miasta sobie Wuytów obierać zaczęły,
zaszły potym ustawy niedawne, żeby Woytośtw z Juryzdyk-
cyami, samey Szlachcie dawane były, potym nastąpiły Kon-
stytucye, aby Starosta niebył razem Woytem, Roku 1662. Vol:
4. fol: 844. Titulo Deklaracya, postanowiła Konstytucya, żeby
Król *sub Nullitate* Przywileiów, nikómu Woytośtw niedawał,
tylko ludziom w Woysku zasłużonym. Kiedy Woyny różne za
Jana Kazimierza niszczyły Oyczyznę Naszą, wysłużeni i abszey-
towani Żołnierze Woytośtw powszechnie w nadgrode sił star-
ganych odbierali, i od tąd nigdy Woytośtw wraz z Starostwa-
mi dawane niebyły. Za Panowania Augusta II. wyrobiło wie-
lu Starostw Przywileie na takowe Woytośtw Juryzdykcyo-
nalne, lecz *in Pactis Conventis* Augusta III. postanowiono, że
na Woytośtw niemaia być dawane Przywileia Starostom, Kon-
stytucya

stytucya zaś 1775. Roku szafunek Starostw, i Krolewfczynz przenosząc Czynsz Emfiteutyczny, powiedziała że Starostwa Sądowe, mają być na Seymikach obierane, względem zaś Woytostw Juryzdykcyonalnych po Miastach nic nie udeterminowała. Zdaie się, że gdy Prowenta Woytow są oddane do Skarbu *plus offerentibus* Woytostwa nakazane, Kommissya przeto Skarbowa, w swych Kontraktach Emfiteutycznych Juryzdykcyi tymże Woytom nadawać niemoże, bo Emphiteuses służą Płci Zeńskiej i małoletnim, którzy Juryzdykcyi sprawować niemogę.

W Części szostey o potrzebie przywrocenia Obywatelom Miast Polskiej Dziedzicznych Dobr Ziemijskich, że Miasta każde tąż samo Ziemię, na której załadzone było, od Xiążąt i Królów Polskich, Prawem dziedzictwa, zyskiwało, to z powszechnego wyrazu Przywileiów lokacyinych dowodzono. Nadanie Ziemi Miastom Prawem Dziedzictwa, było zównym i podobnym sposobem jak Szlachcie, odmiennosc tylko Obowiazków i powinności z Poselszyi Szlacheckich, i Poselszyi Miejskich różniła gatunek poselszyi, że własność Poselszyi Dziedzicznych była Miastom zabezpieczona, i że Ziemię posiadały Dziedzictwem, to Statutem Ludwika w Koszycach Roku 1374. Statutem Władysława Jagelły w Czerwinku Roku 1422. Przywilejami. Potwierdzenie Praw Koronnych Roku 1433. okazowano. Obywatele zaś Miasta Krakowa, składali Prawa Roku 1378. za Ludwika, a 1399. za Władysława Roku 1543. za Zygmunta Roku 1655. za Władysława IV. dopiero Statut Jana Alberta pod Rokiem 1496. Obywatelom Miejskim Poselszyi Ziemijskich nabywać zabronił (Kraków jednak dotąd Praw swych jest in Poselszo) z dwóch przyczyn, że Mieszczanie Dobr Miejskich Szlachcie nabywać zaprzeczali, i że od służenia na Woynie wymawiali się, lecz ten Statut niewziął swey Exekucyi, gdy na Seymie Radomskim Roku 1505. Mieszczanom od Poselszyi Dobr nieoddalonym, obowiazek służenia Woyny pełnić nakazano. Do Roku 1611. Prawo postradania Dobr Ziemijskich Obywatelom Miejskim, trwało, którym Prawem nabywanie Dobr Mieszczanom zakazane, od Rygoru tego Prawa 1611. Roku Miasta Pruskie i Kraków wyjętami zostały, a Mieszczanie tych Miast przy wolności nabywania Dobr Ziemijskich utrzymani.

Przyczyny Praw Roku 1496. i 1611. zakazujące Obywatelom Miejskim Poselszyi Dobr Dziedzicznych, gdy Miast Litewskich Obywatelom do zyskania Prawa Roku 1775. nabywania Dobr Dziedzicznych nie przeszkodziły, ani w skutkach niedostrzeżone, a własność Ziemijska Dziedziczna, ponieważ Obywatelom Miejskim z Praw Municypalnych należy, i to naymoczniej do miejsca przywiązanie Człowieka, a dla Kraiu obfite niesie pożytki, więc z tych samych powodów, iaki dla Obywateli Miejskich, w Prowincyi W. X. Litt: do nadania wolności Kupna Dobr Ziemijskich widzieć się dały, a by rowne prawo O-

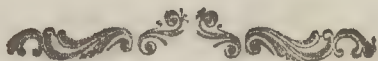
bywatelom Mieyskim Prowincyi Korónnych udzielone było, i służyć mogło, wnoszono. Większa zaś liczbę chcących nabywać Dobra, podwyższy onym szacunek. Deputacyi zdało się rozróżnić Kondycyami Miasta Celniejšie, przez nakazanie za kładania fabryk, i z tego przed Kommissyą Skarbową sprawić się, Kondycya takowa niemoże przynosić szkody, owszem dawać będzie wzrost Fabrykóm.

Naostatek w Części siódmej, o potrzebie uchylenia Praw przywilejujących poniżenie Stanu Mieyskiego, i tych, które z krzywdą Rzepltey, bronią Obywatelom Mieyskim wstępu do zasłużenia się Ojczyźnie, według ich zdolności; mówiąc o tej potrzebie uchylenia Praw, a najprzód Statutu Roku 1496. i 1505. które zagroziły Promocyi Osobom urodzenia Mieyskiego w Stanie Duchownym do wyższych Urzędów procz Kanonii Doktoralnych w Katedrach; tudzież Statutu Roku. 1538. względem Opaństw klastralnych, które w tenczas, gdy Osoba Ur. Szlacheckiego na Opata zdolna nieznamydlie się do osiągnięcia tej dostojności Mieyskiego Osobom urodzenia dać mieysce, niemniej Statutu Roku 1550. jako już i tego Warunku zdarzyć się mogącej niezdolności w Osobie Stanu Szlacheckiego, ani potrzeby w tym przypadku zastąpienia w Urzędzie Opata przez ludzi Urodzenia Mieyskiego Duchownych obejmującego.

Konstytucya 1786, Roku, która dla Osob urodzenia Mieyskiego w służbie Woytkowej zabroniła dostąpienia Rang Woytkowych Konstytucyi 1764. pod tytułem Kommissy Skarbu Koronnego, mocą której Obywatele Mieyscy, od Administracyi Skarbu Narodowego oddaleni zostali oraz pod Tytuł: zlecenie Deputatom do ułożenia *Pactorum Comventorum* względem przyszłej Ordynacyi Sądów Asseksorskich J. K. Mci Koron W. X. Litt: która Osoby urodzenia Mieyskiego, od sprawowania urzędów Pisarza Dekretowego i Metrykanta odsunęła, a które Urzędy w Poselscyi zasłużonych Prawników Stanu Mieyskiego za nadaniem Kanclerzów zostawały; naostatek Prawa Roku 1633. pod Tytułem o wywodzeniu Szlachectwa, które Szlachcie osiadłej w Mieście handlu i Szyнку oraz sprawowania Magistratu Mieyskiego pod utratą zaszczytu Prerogatywy Szlachectwa zabrania, w każdej okoliczności w zwyż rzeczonych Praw zniesienia, światła i silne przywodziło przyczyny, a okazując zdadność Osob urodzenia Mieyskiego, do sprawowania Urzędów w Kraiu, wyszczegulniano te Urzędy, które albo stały rożytnym Familióm Szlacheckim są właściwe, lub które z rządem i własnością Municypalną niemają związku.

Tłomaczono wszczegulności co do Stanu Duchownego, iaki był cel i iaka Intencya pierwszych Fundatorów Kościołów i Klastorów, przywiązania do nich Funduszków, dla opatrzenia Osob do służby Kościoła i rozkrzewienia nauki wiary przeznaczonych i powołanych.

Przekła-

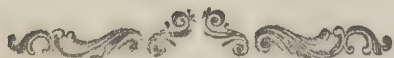
Pzrekładano oraz powody, które w owym wieku Praw stano-
wionych Osobom Urodzenia Mieyskiego dostąpienia wyższych
Urzędów Duchownych wzbraniały; bydy mogły szuszne, lecz
względem odmiany Stanu rzeczy w czasie terażniejszy, te
Osobom urodzenia Mieyskiego Narodu Polskiego, a nawet Cu-
dzoziemcom Duchownym przeskadzać niemają, a ile w tym
Stanie, gdzie nieprzypadek urodzenia, ale zdadność i zasługi przod-
kować pewinny.

Co do służby Woyskowej w początkowych czasach Rzpltey,
kto Woynę służył, ten tym samym do liczby Szlachty należał.
Konstytucya 1578. Roku postanowiła Nobiliacye, i te na Seymach
po Woynach odbytych, gdy służba Woyskowa ustała, a Woysko
zaczęło być płatne, Officerom bądź Cudzoziemcom czy rodakom
urodzenia nie Szlacheckiego rozdawane były. Te już dowodzą
że awans zasłużonym Osobom urodzenia Mieyskiego w Woys-
sku Polkim niebył bronionym. A gdy Szlachectwo ma bydy nad-
grodą celniejszy zasług, szusność więc radzi, aby tym którzy
do dobra Publicznego chcą się przyczynić, ułatwić sposoby tey
nadgrody, która zasługom należy udzielić użytków ciężar dźwi-
gającym, to zaś, co bydy może odstręceniem uchylić.

Niemozę każdy Syn isć w ślady Profesi Oycy, handlu
lub Rzemiosła, wiele Osob. użytecznych wychodzi za granicę,
na czym i wladności i w majątkach uszkodzony Kray; nienależy
w prawdzie przytępić ohoty, jeżeli Żołnierz choć nieszla-
chcic wystawiać będzie życie swe na obronę Oyczyzny, niech
dobrych iego zasług zachęca go Prawem oznaczona dystrykcyja.

Do Administracyi Skarbu Narodowego, gdy Prawo bez wi-
ny, bez przyczyny Obywateli mieyskich od sprawowania tych usług
oddaliło, którą dawniey równie Obywatele Mieyscy i z związków
handlu Narodowego z Zagranicznymi, i z Starunku kursów o-
raz Maszy pieniężney, w Kraiach z którymi haedlują, i nauki
utrzymania Ksiąg rachunkowych, już z powodu Profesi, już
z racyi podroży, które bądź dla nauki, bądź z potrzeby interes-
fów odprawiać zwykli, są doskonale wiadomi, więc ta sama
zdadność do zniesienia, uchylenia i zniszczenia Prawa Obywa-
teli Mieyskich od usługi przy skarbie Narodowym oddalającego,
tudzież Prawa, które od sprawowania urzędów Pisarza i
Metrykanta w Sądach J. K. Mci Alseforskich Stan Mieyski
odfunęło.

Kto albowiem posiada talenta, w kim zdadność i nauki o-
kazują użyteczność do usług Kraiowych, tego, ścieśniać,
tego mimo umiejętności i przymiotów iego ograniczać, było-
by pokrzywdzeniem. Waszym iest Nayiasniejszy Stany Dziełem
podniesienie wielu Osob da Stanu Celnego Rycerskiego, w nad-
grode umiejętności i talentów, niech Osoby pracą i usługą przy
Dykasteryach zajęte, mają słodczy nadgrody wysług swoich.
Naostatek Prawa, które tak do sprawowanych Magistratów

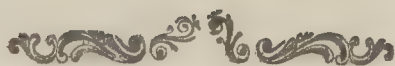

iako i handlu przywiązały poniżenie i ohydę tego Prawa, które potworzyło dystrynkcyę, nie w naturze i istocie rzeczy, lecz w uprzedzeniu czernanym, które nienawiść między iedną Częścią Narodu względem drugiey zaščzepiło, za przekonanie kładąc, a to co wewnątrz Policyą ustanowić, Prawa Miast Sądowe poprawić, Fundusze Kalsom Mieyskim zwrocić może za nayważniejszy, i uwagi godne Artykuły wystawiając, ażeby to Depu- tacya przełożeniem swym wystawiła Wam Nayiaśniejszy Stany, Plenipotenci Imieniem Miast dopraszali się,

W Czasie tey agitującey się Deputacyi, Miasto Krakow przez swego Radcę Jana Kalparego, podało swe żądania i Prawa, któremi dowodziło, że łącząc swe prożby z innemi Miastami, i to wszystko w nadaniach sobie Przywileiow iedno posiada, a do niektórych należy, że zaś te żądania Miasta Krakowa, do iednego wraz z innemi Miastami dążyły celu, a te w Projekcie ogulnym Miast są objęte, zatym onych tu powtarzania dla oszczędzenia czasu niewidzę potrzeby. W mieyscu zaś wzięcia Projektu Miast do Decyzyi, gdyby ten Projekt w widoku Deputacyi ułożony Nayiaśniejszym Stanom byź się nie zawał dogodnym, lub iakowe miałyby nastąpić onego odmiany, tam gdzie Prawa Miasta Krakowa nadwerezonemi byź by niemogły, przymowienie moje za tymże Miastem sobie ostrzegam, a oraz takowe żądania Miasta Krakowa wraz z Sumaryuszem Deputacyi podane, w Stanach Nayiaśniejszych przeczytawszy, spodziewam się, że oddana Miastu Krakowu będzie sprawiedliwość stołowna do Praw i Przywileiow iemu służących, że zaś moy obowiązek przypomina mi powinności, z których dziś Nayiaśniejszym Stanom uiszczaam się, abym nieopuścił w doniesieniu, co Deputacyi podane być mogło, więc w tym mieyscu o podanym Miasta Łucka Mémoryale namienić winieniem. Miasto Łuck przez swego Plenipotenta Mędeckiego podanym Mémoryałem żądało, aby dla ulepszenia iego losu, zysków Skarbu Pulicznego, wygody Obywatelskiej, Kontrakty z Miasta Dubna, do tegoż Miasta Łucka przeniesionemi byź mogły, że zaś to żądanie do swego rozpoznania Deputacya nienależące uznała, przeto bynajmniej niewdając się, Mémoryał Mędeckiemu powrociła.

Styżeliście Nayiaśniejszy Stany, przełożenia Wam Praw Mieyskich, mieliście wystawione Sobie Prawa, iakie Obywatele Mieyscy na poparcie żądań swych złożyli, do Was należyć będzie dać pracy naszej świadectwo, i uczynić to, co będzie dla Kraiu całego lepszym i trwałym, Waszey przystoi mądrości.

Miała w uwadze Deputacya, aby Obywatele Mieyscy odbierając prawdziwą opiekę Naywyższej Zwierzchności Kraiowej, pomnożyć mogli handle, Rękodziela, z zachęceniem zagranicznych Osob, a uciśnieni od Arbitralney niektórych zwierzchności władzy, aby niedoznawali przeszkod dalszego wzrostu

swego, Deputacya czyniła uwagi, niemniej przetrząsała, czy Prawa złożone urzetelniaią proźby, i czy proźby te są wspar-
te na Prawach.

Obywatele Mieyscy z nieszczęściem Kraiu zaczęli bydź nieszczęśliwemi, wy z wrostem Rzpltey ożywicie Prawa, wy odradziacie powagę waszą, ożywiacie wolność i swobody Narodu ogulne.

Nayiaśnieyszy Panie! ty iesteś Oycem Twoiego ludu, Ty Pierwszym Praw i ustaw stróżem, Tobie Opatrzność przeznaczyła, by każdy dzień Panowania twego, był oznaczony wzrostem Dobra Rzpltey.

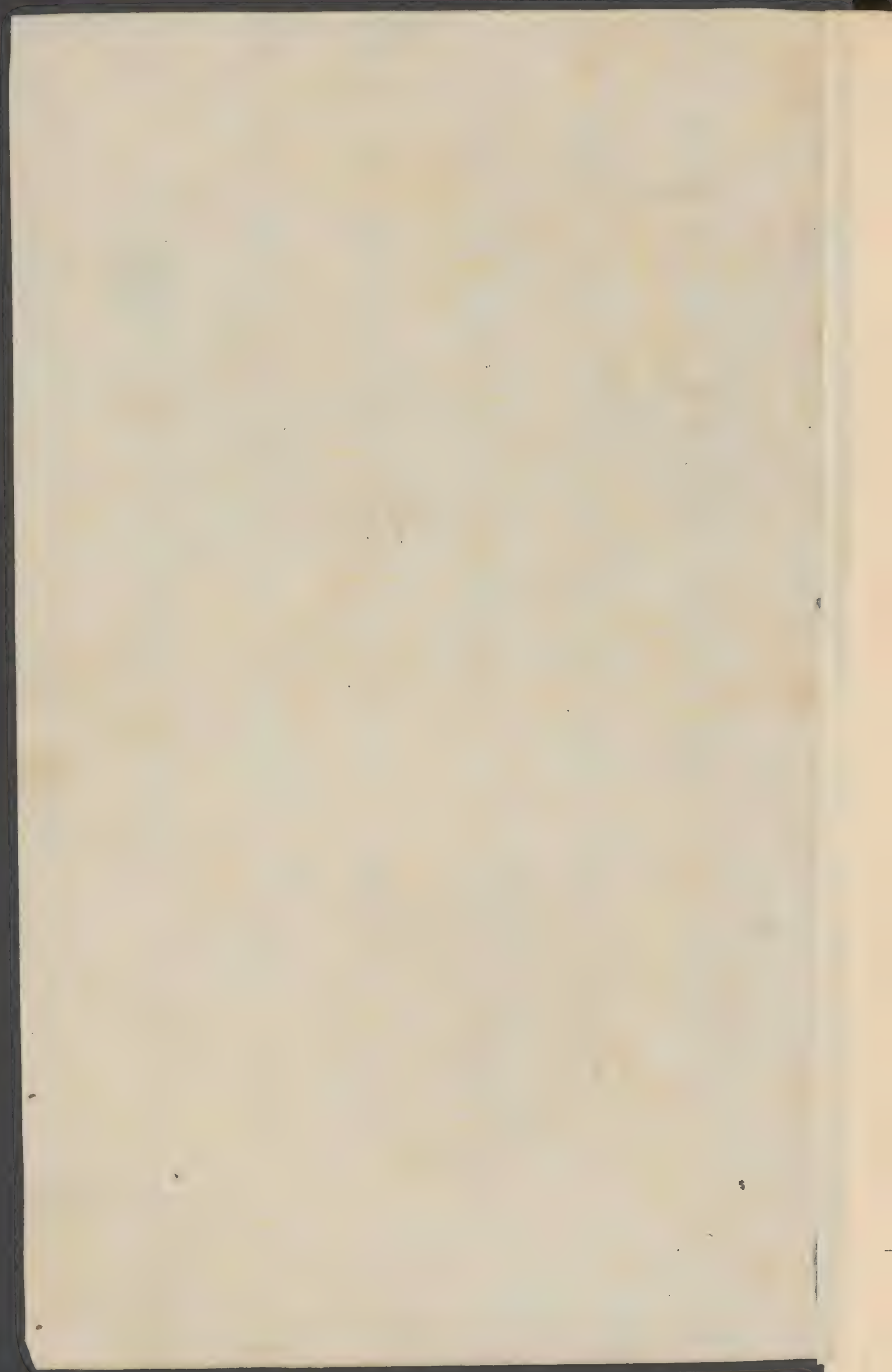
Kiedy rząd wolnego Kraiu, patrzanym był iak nieprzyziaciel Narodów, Twę Cnotliwę Duszę, Twemu Imieniu, Twemu Berłu oddane Rzady uwieczniać będą pamięć i wdzięczność rządnych, Bogday razem i szczęśliwych Polakow.

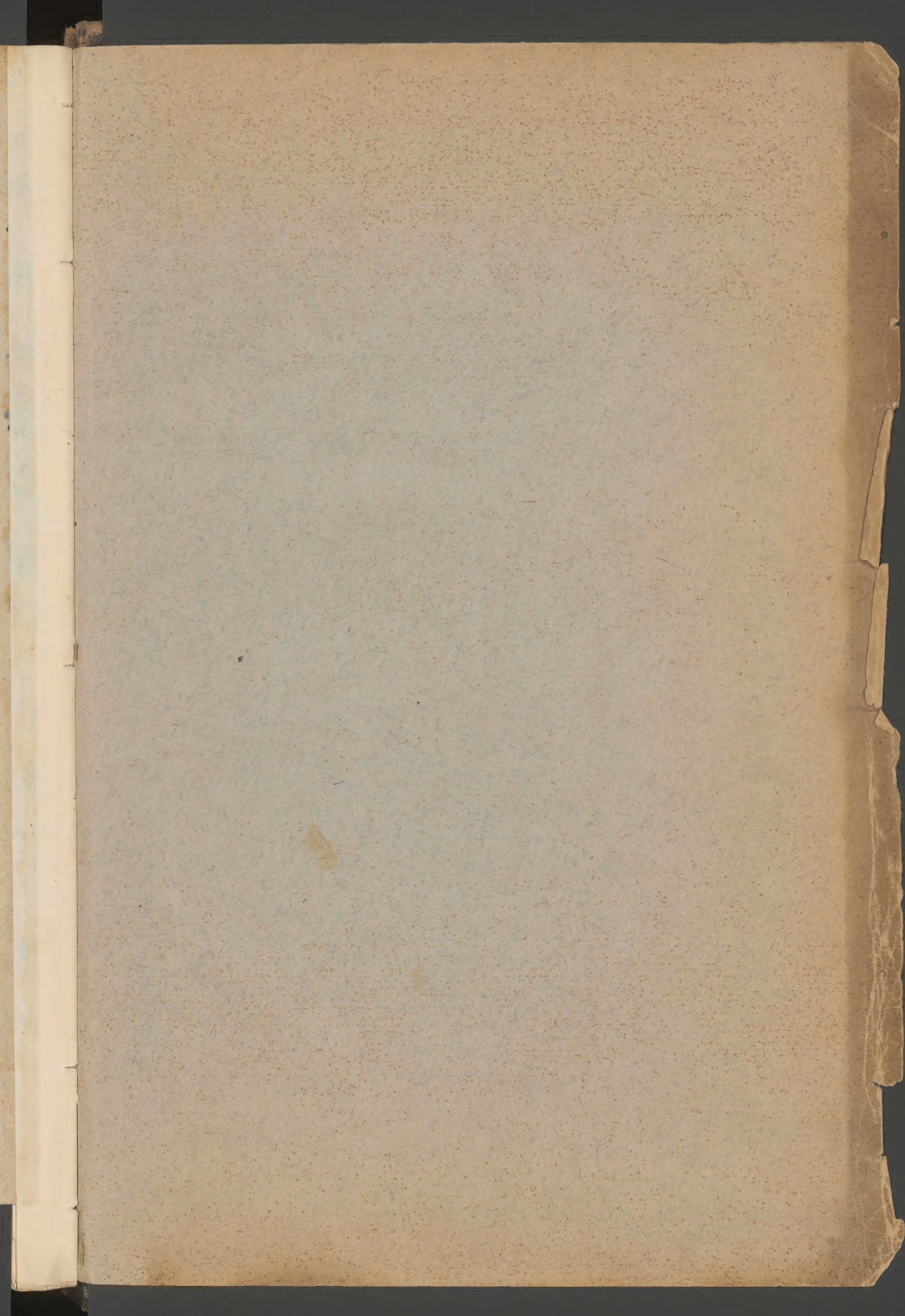
Zachęcamy Panie do tego co mądrością twą Naywyższą uznasz sprawiedliwym, odradzamy razem co sflusznosci przeciwnym.

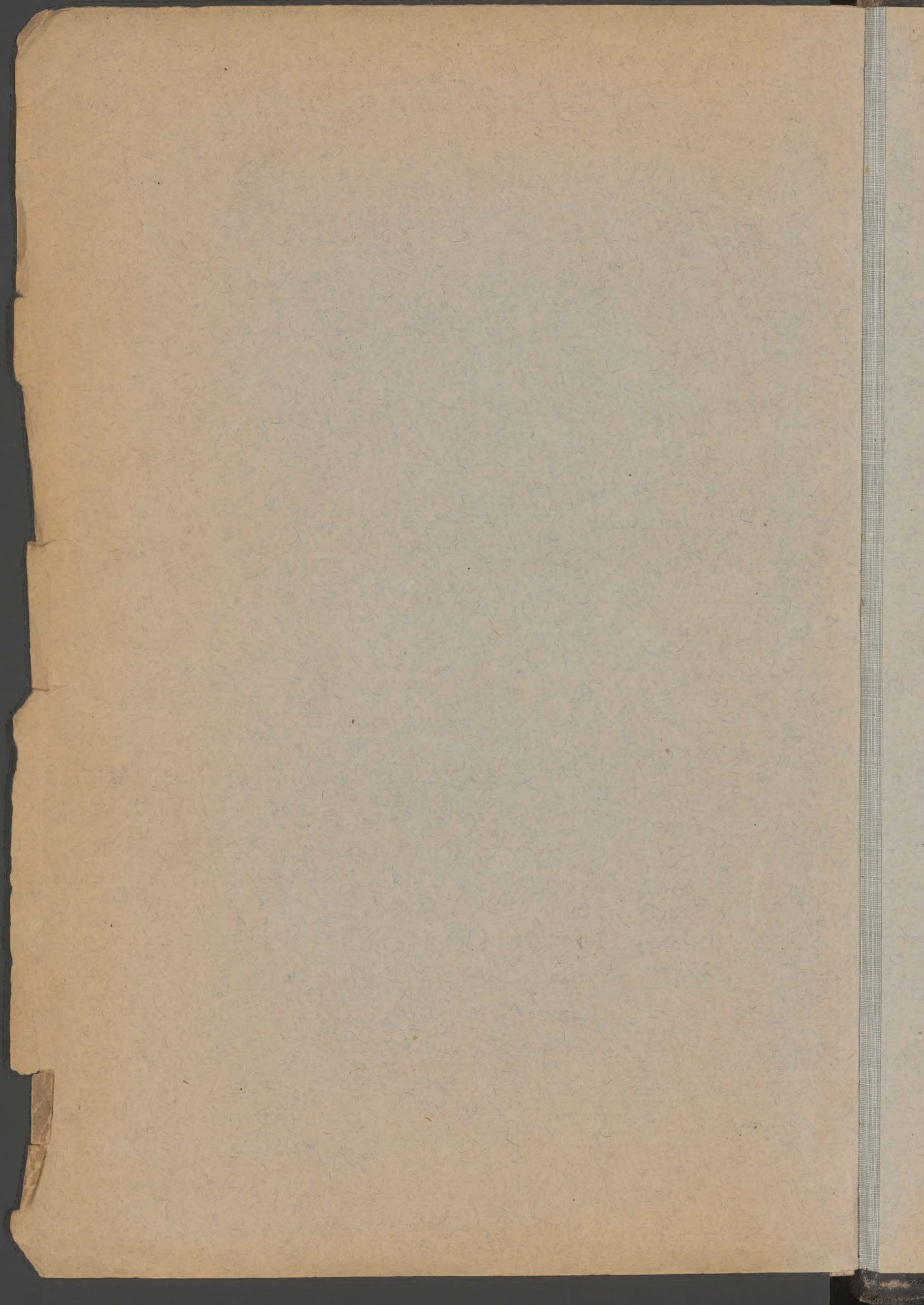
Skutek od dokończenia zawiśł. Nietai powłzechność dla Ciebie, szanowny Marszałku poważenia i Kolegi Twego zacnego, Waszym iest dziełem szczerp szczęścia Rzpltey, do was zbierać plon, Wam kosztowne Owoce prac Waszych przystoi.

Nie z moiey ia woli, nie z mego domysłu mowiłem i przekładałem Prawa Miałt, przekładałem ich iako Deputowany, iako pioro trzymający. Proszę zaś o względy na mocy Instrukcyi, by wymierzyć sprawiedliwość, by wyprowadzić Stan Mieyski zngędzy.

1

3

9

17

28

25

30

40

41

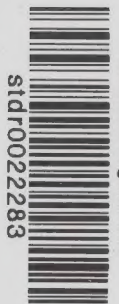
47

53

59

60

67

stdr0022283

Biblioteka Jagiellońska

